

Аляксандр БОГДАН:

«У кінатэатр народ ходзіць дзеля атмасферы»

Рэжысёр сталічнага Дома кіно — аб прафесіі, маладых творцах і лётаючых парсючках

КАЛІ людзі даведваюцца, кім і дзе працуе мой суразмоўнік, не могуць схаваць здзіўлення: «Рэжысёр у кінатэатры? Навошта?»

— Мне больш падабаецца называць сябе масавіком-прыдумшчыкам. Гэта проста і зразумела ўсім, — усміхаючыся, кажа Аляксандр Барысавіч. — Калі зірнуць на сетку кінавідэапракату Мінгарвыканкама, то ўбачым — кожны кінатэатр мае сваю спецыфіку. Дом кіно задумваўся як месца, дзе, апрача класічнага пракату, будуць ладзіцца мерапрыемствы, звязаныя з айчынным кінематографам. Для гэтага рэжысёр тут і патрэбны. Дзень беларускага кіно, прэм'еры фільмаў, творчыя сустрэчы з прадстаўнікамі кінатусоўкі, вечары памяці і юбілей кар'яфеяў індустрыі. І гэта не ўлічваючы ўнутраных праектаў кінатэатра.

— Але калі зірнуць на афішу, то здаецца, што ва ўсіх кінатэатрах рэпертуар ідэнтычны.

— Цяпер пракат у вялікай залежнасці ад дыстрыб'ютараў. Вось мы і маем сітуацыю, калі па ўсёй Беларусі ідзе адно і тое ж. Ды што там па Беларусі! — па ўсім свеце. Кінаіндустрыя — сфера максімальна глабалізаваная. Тым не менш кожны стараецца нават у такіх умовах працягнуць на экраны нейкую разначакі і стаць адметным. Атрымліваецца далёка не заўсёды.

— Пэўны час вы выкладалі дысцыпліну «Менеджмент кінапракату» ў Беларускай дзяржаўнай універсітэце культуры. Пра што расказвалі студэнтам?

— У тым ліку і пра тое, чым даводзіцца займацца кожны дзень. Арганізацыя перадсеансавых мерапрыемстваў — частка прасоўвання прадукту.

На маю думку, сучасны глядач перанасыціўся. Кіно цяпер паўсюль — па тэле-

бачанні, на камп'ютары і смартфонах. Сеў і глядзі, дзе і калі захочаш. Цяпер у кінатэатр народ ходзіць не толькі дзеля прэм'ер, а таксама і за атмасферай. І наша задача — яе стварыць. Формы могуць быць абсалютна розныя — ад вітальнага слова рэжысёра да караценькай забаўляльнай праграмы. Помню прэм'еру дакументальнага кіно пра Майкла Джэксана. Эфектная, добра знятая стужка. Падаць яе хацелася па-асабліваму. Запрасіць «двайнікоў» артыста? Банальна. Пусціць нарэзку з ягоных кліпаў? Яшчэ горш.

Тады я палез у інтэрнэт пачытаць пра яго. Нечакана адкрыў для сябе не толькі цудоўнага спевача і танцора, але і выдатнага філосафа. Перад сеансам на экран не прайшло слайд-шоу з яго выказваннямі — глыбокімі і ўдумлівымі. Гледачы нават не здагадаліся, што гэта наша ідэя. Думалі, частка кіно. У гэтым і сэнс — зрабіць нешта такое, каб яно ўспрымалася адзіным цэлым з фільмам. Не зацягнута, не прыцягнута за вушы і каб не перакрывала карціну па ўражаннях.

Даволі паспяховым у свой час быў праект «Канаманія» з эксклюзіўнымі паказамі фільмаў спецыяльных праграм Канскага кінафестывалю. У фэе — адпаведная атмасфера з чырвонымі дарожкамі і своеасаблівымі фотазонамі. Перад фільмам паказва-

лі караценькія рэпартажы, падрыхтаваныя вядомым кінааналітыкам Ігарам Сукманавым з месца падзей: як работу сустрэла публіка і крытыкі, якія ўзнагароды яна атрымала, некалькі слоў ад аўтара. Напрыканцы сусветныя зоркі нават казалі: «Прывітанне, Мінск!»

— Вы не толькі рэжысёр, але і драматург: пастаноўка тэатра-студыі «Сёмы паверх» па вашай п'есе «Свінчыя выбрыкі» атрымала гран-пры «Тэатральнага кувара», здабыла прызнанне ў Еўропе.

— У п'есы, дарэчы, цікавая гісторыя. Пісаў яе падчас вучобы на Вышэйшых сцэнарных курсах у Віктара Турава. 90-я гады, беднасць, рэквізіту не дастаць. Таму і вырашыў, што дзеянне павінна адбывацца ў хляве: кінуй саломы — вось табе і адпаведны антураж. А дзе хлэй, там і парсючкі! Спачатку гэта быў чысты сцэб, але ў працэсе напісання захацелася ўкласці ў твор нешта большае, значнае. Тэмы адзіноты, закрытасці грамадства, сумнай наканаванасці — вечныя. У мяне часта пытаюцца, чаму свінні ў канцы паляцелі? Мы прывычаліся, што гэтыя жывёлы і бруд непадзельныя. Але нават у самым нізкім хаваецца нешта ўзвышанае, і наадварот. Ідэальныя людзей у абсалюце быць не можа: у кожным ёсць нешта як ад анёла, так і ад чорта.

Я ўпэўнены, што «выбрыкнуць» можа кожны з нас.

— Ці даводзілася самому здымацца ў кіно?

— Гэта былі эпизодычныя ролі ў адным з серыялаў, які і зараз ідзе па тэлебачанні. Памятаю, прыйшоў на здымкі з баявым настроем — я ж дыпламаваны рэжысёр і сцэнарыст, неаднаразова бываў на пляцоўцы. Напярэдадні сабе нешта нафантазіраваў і спрабую «іграць». Вопытны рэжысёр, які на серыялах сабаку з'еў, убачыўшы мае «пакуты творчасці», не стрымаўся: «Ды разняволься ты! Скажы гэтую няшчасную фразу, быццам сваім сябрам!» Пасля таго выпадку зразумеў, што ў тыпавых серыялах, якія штамбуюць для тэлебачання, у тэорыі можа сыграць любы чалавек. Але далёка не кожны можа «адключыць» свае страхі і сарамлівасць. Многія ўпадаюць у ступар перад камерай.

— Работы якіх беларускіх рэжысёраў раіце паглядзець?

— Калі браць, напрыклад, маладых аўтараў, то адначу Настассю Мірашнічанка.

Яна стала лаўрэатам І Нацыянальнай кінапрэміі. Дакументальны фільм «Дэбют» усім раю паглядзець.

У дзяўчыны ёсць прафесійная «чуйка» на гісторыі, якія не пакідаюць аб'якавым. Сваёй неадназначнасцю падкупляе стужка «Адной крыві» Мітрыя Сямёнава-Алейнікава. Падабаюцца мне работы і Ігара Васільева, Дзмітрыя Дзедкі. Увогуле, маладое пакаленне апошнім часам толькі радуе. Незалежнае кіно як новая з'ява беларускага кінематографа набірае моц і прыцягвае ўвагу. Возьмем, напрыклад, «Хрусталь» Дар'і Жук. У пракаце ён аб-

шоў распіраныя галівудскія блокбастары і камедыі. Нават калі мы яго паўтаралі праз некалькі месяцаў пасля прэм'еры, народ усё роўна ішоў.

Не магу не сказаць пра беларускую анімацыю. Нашы мультыплікатары ўмеюць працаваць у той цёплай, роднай стылістыцы, за якую ўсе любілі «Саюзмультфільм». Ніякай крыкліваасці і нізкапробнага гумару. У 10-хвілінных стужках часам хаваецца такая глыбіня, якую не сустрэнеш у поўнаметражных мастацкіх карцінах.

Ганна КУРАК, фота аўтара.

• ДАРЭЧЫ

Дзсяткі пар, два прэм'ерныя фільмы і фінал конкурсу на найлепшае відэапрызнанне ў каханні. У ноч з 14 на 15 лютага ў Доме кіно «ўсе рады сталі апошнімі, а ўсе месцы — месцамі для пацалункаў».

— Я па натуре безнадзейны рамантык і безумоўна веру ў сапраўднае каханне. А калі чалавек кажа вам, што яго не бывае, то ўцякайце! Толку ад такога кавалера не даб'яецца, — усміхаецца Аляксандр Барысавіч. — Калі мы абвешчалі конкурс, знайшліся тыя, хто не верыў у поспех задумы. Але ж каханне — тэма актуальная ва ўсе часы. Не трэба казаць, што цяперашняя моладзь «ужо не тая». Заўсёды былі, ёсць і будуць хлопцы, гатовыя на ўзрушальныя ўчынкі дзеля дзяўчаты. Чатыры дзсяткі конкурсных работ таму пацвярджаюцца. Якасныя, з добрым мантажом і нават спецыяльна запісанай музычнай падкладкай. Бачна, што аўтары папрацавалі і над ідэямі роляў. Прымітыўных бессюжэтных кліпаў са стандартным наборам «цукеркі, кветкі, пацалункі» амаль не было. Прычым зды-

малі як будучыя прафесіяналы кінаіндустрыі, так і звычайныя закаханыя.

Пераможцаў у намінацыях вызначыла журы. Найлепшым міні-фільмам у гумарыстычным кірунку стала стужка Кацярыны Шарамет «Сапраўдны герой». Пяціхвілінная гісторыя ў стылі Marvel паказала, як няпроста ў наш час знайсці дастойную партыю. Работу вядомага відэаблогера Караліны Карановіч «Адзін год» адзначылі за незвычайны падыход. Дзяўчына зрабіла стаўку на рэалістычнасць: здымала развіццё адносін у пары з першай размовы. Вядома, упатай ад свайго хлопца. Самым рамантычным прызнаннем стала «Сэрцабіццё» Максіма Турчына — за эмацыянальную напоўненасць і пераканаўчую гульнію актэраў-пачаткоўцаў.

Абсалютнага пераможцу, якому дастаўся галоўны прыз (750-рублёвы сертыфікат на паходы ў кіно), абралі гледачы. Свой выбар яны спынілі на ролюкі Антона Жука, дзе галоўны герой прызнаецца ў пачуццях не да дзяўчыны, а да... маміных рук! Нечаканы зыход для «Ночы ўсіх закаханых».

У святле рампы

Гастролі на абмен

У разгар сезона многія калектывы беларускіх тэатраў традыцыйна выпраўляюцца на гастролі. Так, напрыклад, трупа класічнага балета Музычнага дзяржаўнага тэатра гэтымі днямі паказвае пастаноўку «Тытанік» у Літве.

З 28 лютага да 4 сакавіка ўпершыню адбудуцца абменныя гастролі з Вялікалукскім драматычным тэатрам — гэта значыць, беларускія актёры прадставяць сваю праграму — пяць спектакляў і два вялікія канцэрты — у Вялікіх Луках (Расія), а нашы гледачы, у сваю чаргу, таксама ўбачаць пяць спектакляў: «Ваўкі і авечкі» паводле Астроўскага, «Базар» паводле рамана Тургенева «Бацькі і дзеці», узор сучаснай драматургіі — «Гандзі маўчаў са суботам» паводле п'есы Настасі Букрэвай, а таксама сямейны спектакль

«Птушка Фенікс вяртаецца дадому» і «Старэйшы сын» паводле Аляксандра Вампілава.

Акрамя таго, у сакавіку Музычны тэатр абмяняецца гастролі з Рускім драматычным тэатрам Літ-

вы і Калінінградскім драматычным тэатрам, які прывязе на суд беларускай публікі аж 11 спектакляў, ад класічных пастановак да сучасных камедый.

ВЕДАЎ І ВІДОВІШЧАЎ

З 25 лютага да 3 сакавіка ў Рэспубліканскім тэатры беларускай драматургіі ўжо чацвёрты раз пройдзе Тызень беларускай драматургіі «КАНЦЭНТРАЦЫЯ». Сёлета ў яго праграме — шэсць спектакляў і сустрэч з драматургамі, на якіх можна абмеркаваць убачанае, а таксама лекцыя і майстар-клас па напісанні ўласнай п'есы, дыскусія аб сучаснай беларускай драматургіі і ролевыя гульні жывога дзеяння — так званы імправізацыйны тэатр, удзель-

нікам якога неабходна адыграваць свае ролі праз дзеянні, а не словы.

Такім чынам, наведвальнікі «КАНЦЭНТРАЦЫІ-2019» змогуць паглядзець спектаклі «Білет на брэсцкі цягнік» (паводле тэксту «Москаў Дрымін Віталія Кавалёва»), «Гэта ўсё яна» Андрэя Іванова, «Сіндром Медэі» Юлі Чарняўскай, «А калі заўтра няма?» і «Ціхі шэпат сыходзячых крокаў» Дзмітрыя Багаслаўскага, «Кар'ера доктара Рауса» Віктара Марціновіча. Прычым, як расказалі ў РТБД, для тых, хто хоча паглядзець усё пастаноўкі, прадугледжаны абанемент — яго кошт абыдзецца гледачам таней, чым квітка на кожны спектакль паасобку.

Вікторыя ЗАХАРАВА.